

I on és l'art?

En solitud, en la quietud, puc gaudir de l'art:
envoltada de llibres, de música i de pintura
visc amb la imatge que em mostren del món.

M'arriben llegendes, històries, novel·les:
em parlen de lloc fantàstics i llunyans on l'home té honra,
té transcendència, té valentia i té noblesa.
Em transporto a paisatges remots, apartats,
i conec personatges que m'expliquen què és ser humà.

M'explica Shakespeare que l'home dubta entre la vida i la mort,
m'explica Calderón que tota la vida és somni,
m'explica Wilde les transgressions i els pecats,
m'explica Cervantes que hi ha molins que són gegants.

Després escolto la música que flueix dins el meu cor,
que m'omple l'ànima de joia,
i me'n vaig; me'n vaig al cel.

M'explica Beethoven què és la grandesa,
m'explica Bach què és la religió,
m'explica Txaikovski què és la lluita,
m'explica Wagner què és la l'eternitat.

Després observo pintures i escultures:
m'explica Botticelli què és la bellesa,
m'explica Monet què és un capvespre,
m'explica Van Gogh què és la solitud,
m'explica Dalí que el temps es desfà.

Cada llibre, cada peça, cada pintura
van filant a poc a poc el meu pensament.
M'expliquen una realitat del món que jo vull creure
una realitat tan elevada com ho és l'art.

I així, a través de paraules, de versos, de notes i pinzells,
em formo a mi mateixa a través de l'art
i adopto una imatge de l'ésser humà:
profund, sensible, transcendent i reflexiu.

I aleshores surto al carrer.

I tot s'ensorra.

Només veig anuncis i moda i consum
i evasió i festes i oblit
i impostura i hipocresia i falsedat.

On és l'art?

On és la música?

On són les paraules?

On és la profunditat?

No ho entenc: això no és el que somiava,
això no és el que m'havien explicat.
Aquesta no és la imatge de l'home que l'art m'havia donat.

L'art... l'art on és?
Hi ha massa gran contrast entre l'art i la mediocritat,
entre la plenitud i la buidor,
entre la profunditat i la superficialitat.

Només veig homes preocupats,
però no per honra ni per noblesa ni per honestedat,
sinó per riquesa, per aparença, per trivialitats.
Tothom atrafegat només esperant a divendres,
només esperant l'estiu, només esperant la mort.

I mentre jo n'estic apartada
gaudeixo del món que em fan imaginar.
Però visc en una realitat il·lusòria:
vaig al carrer, veig la societat
i s'esvaeix tot el que l'art m'havia ensenyat.

I llavors només tinc ganes de volar lluny, ben lluny
davant del mar a mirar les estrelles
enmig de música i versos.
Enmig de la vida que jo entenc.

I no és just que jo em preguntí
per què l'art m'ha enganyat?
L'home que veig al carrer no és pas
l'Aquil·les que m'explicava Homer
ni el Siegfried que m'explicava Wagner
ni el Pensador que m'explicava Rodin.

Per què ens han condemnat
a viure en aquest dilema?
Entre art i realitat,
entre transcendència i frivolitat,
entre eternitat i mundanitat.

Però... aquesta disparitat també la viuen
els propis artistes i creadors de l'art.
Aquell qui fa de Hamlet dalt l'escenari,
rere el seu rostre s'hi oculta un home de veritat.
Mentre recita un monòleg sobre la traïció, la mort i la vida
què ronda en realitat pel seu cap?
Ell també pensa en banalitats.

Potser aquesta és la feina de l'artista:
ocultar les frivolitats del nostre món terrenal
i elevar-nos a tots a una altra realitat,
perquè potser només allà trobem
la veritable profunditat.

Potser per això ens enganyem tots plegats
i escoltem històries inventades,
i admirem pintures de llocs idealitzats,
i ens unim en un teatre per gaudir vivint
una realitat il·lusòria, una transcendència imaginària.

Sabem que rere Hamlet s'hi oculta un altre home
però necessitem creure que tot allò és veritat:
justament per trobar el que no existeix en la nostra societat.

Sabem que som superficials,
que som trivals, que som banals;
i ens refugiem en l'art per amagar-ho
i ser capaços de reflexionar, de fantasiar, d'imaginar.

Potser el que caracteritza l'home és aquest contrast:
mentre fem l'art també fem la guerra,
mentre construïm ciutats també les destruïm,
mentre ens donem la mà també ens apunyalem,
mentre escrivim llibres també els cremem,
mentre vivim també morim.

Potser he d'acceptar aquesta dualitat.
Potser cal que convisquin frivolitat i profunditat
com ho fan la nit i el dia,
com ho fan primavera i tardor.

Potser no hi ha cap altra sortida
i m'he de conformar amb aquesta realitat.
Potser d'això tracta l'art.

I tanmateix, en la foscor de la nit,
mirant les estrelles...

Continuo somiant en un món
on l'art no sigui cap mentida
i pugui acariciar la veritat.